

Cvrsvs Philosophicvs

Arriaga, Rodrigo de

Antverpiæ, 1632

Sect. III. Per quas potentias fiat Ens rationis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95614](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95614)

nale, actus esset verus, si eam attingeret iuxta tuum argumentum, ergo saltem tunc attingitur, & affirmatur vnio ficta: quæ quia non datur, actus est falsus; ergo saltem in his propositionibus probabo ex tuo argumento euidenter, dari entia rationis. Vide ergo, quàm rectè ea impugnes hoc argumentum, cui absolute respondeo, vnionem quam affirmo, in se non esse realem, & consequenter non habere aliud esse quàm cognosci, imò implicat, me attingere vnionem realem, & non esse talem vnionem realem; eo enim quod non sit vnio realis, non poterit vnio realis recipere denominationem tacta per intellectum, attingo ergo vnionem non realem in se, nego tamen, inde sequi, actum esse verum; nam ad actum verum requiritur vt detur obiectum eo modo quo affirmatur, & quia, licet vnio tacta & affirmata in se sit ficta, intellectus tamen eam fingit realem, & dicit realiter dari, ideo fallitur: sicut e contrario, licet vnio correspondens ex parte obiecti sit vera, quia tamen eam intellectus fingit Chimericam, ideo fallitur, & facit ens rationis. nam id, quod attingit per actum, fingit esse aliud quàm sit in se, de ficta affirmando esse veram, & de verâ esse fictam.

Quod si roges, quid sit, vnionem fictam fingere veram, & veram fingere fictam; Respondeo, nihil aliud esse, quàm dicere falsam esse veram, & veram dicere esse falsam. Quid autem sit hoc dicere, respondeo esse ipsam essentiam actus intellectus, cognitam experientia actuum falsorum, quæ non potest vterius explicari; sicut non potest vterius explicari, quid sit cognoscere albedinem, quàm id reducere in talem essentiam actus cognitæ experientia seipso manifestantis potentie albedinem.

Alteram obiectionem desumptam ex actu, quo dico *Petrus currit*, Petro non currente, soluâ Sect. 3. agens, vtrum per talem actum fiat ens rationis. 20 Nunc hanc difficultatem his solum considero, ens rationis tunc fieri, quando vnio, vel prædicatum, quod affirmatur, non habet in se realitatem, sed tantum arbitror à nemine posse negari, vt dixi supra, & ipsi aduersarij fatentur, quando dicunt, me attingere vnionem realem, quæ non est à parte rei; tunc enim est verum dicere de illâ vnione tactâ, non habere esse à parte rei, sed solum per intellectum: ideoque semper credidi, differentiam esse de solâ voce, sed qualiscumque illa sit, ex hac Sectione sufficienter dirimitur.

Hic posset disputari, an ad ens rationis faciendum sit necessaria fictio, & an per actum verum fiat ens rationis: sed de hac dicam Sect. 4. dum ostendero, à Deo posse fieri ens rationis.

SECTIO III.

Per quas potentias fiat Ens rationis.

21 NON disputo, vtrum fiat à Deo (de hoc enim Sectione sequenti) sed in homine per quas potentias, & in quibus actibus fiat, & obiter, an etiam fiat ab Angelo. Ac pono, per intellectum posse fieri eiusmodi ens rationis, per actus scilicet, quibus res possibiles vt impossibiles iudicant, aut e contrario. In hac conueniunt omnes, & ratio est clara, quia obiectum illorum actuum non habet aliud esse, quàm cognosci, ergo erit ens rationis.

SYBSECTIO PRIMA.

Per omnem actum factum fit Ens rationis.

QUÆRIMVS ergo Primò, vtrum per actus falsos, quibus de aliquâ re possibili affirmatur existeret, cum tamen non existeret, aut e contrario, vt v.g. quando dico, *Petrus currit*, eo non currente, fiat ens rationis. Negant aliqui, quia ens rationis est illud, quod nulli aliud esse habet quàm cognosci; cursus autem Petri, licet non habeat esse existentie, habet tamen possibilitatem, ideoque non est ens rationis. Hæc est questio de solâ voce, scilicet de acceptione *entis rationis*: si enim per *ens rationis* intelligitur res ficta non vt cumque, sed ita vt nullum habeat esse reale actu aut potentia extra intellectum, euident est, talem cursum non esse ens rationis; placet tamen magis in modo loquendi contraria sententia, quam enâ defendit Huradus. Et probatur, quia etiam ens rationis est illud, quod prout cognoscitur, non habet aliud esse quàm per intellectum; atqui licet cursus Petri habeat possibilitatem, hæc tamen non est quæ de illo cognoscitur, sed existentia absoluta exercita, hanc autem non habet nisi beneficio intellectus, ergo erit ens rationis, non quidem existentia possibilis, sed existentia exercita, quia vt talis solum habet esse per intellectum. Confirmatur: *equus est rationalis* est ens rationis, non quia equus non habeat vllum aliud esse à parte rei, sed quia illud quod tribuit actus intellectus, non habet à parte rei; ergo similiter licet cursus Petri habeat possibilitatem, quia tamen non habet existentiam quæ de illo affirmatur, erit ens rationis.

Sed dices: Iuxta dicta in Logica idem actus cognitionis, quantum est ex se, fuit indifferens vt esset verus vel falsus, & qui est falsus, potuit esse verus, & e contrario; ergo idem actus cognitionis fuit indifferens vt haberet pro obiecto vel ens rationis vel reale, & qui de facto habuit pro obiecto ens rationis, potuit habere ens reale, quod videtur omnino repugnare; actus enim dicit essentialem ordinem ad obiectum: vnde non videtur, posse idem actus esse indifferens ad obiectum reale vel rationis.

22 Posset responderi, duplex esse ens rationis, aliud Chimericum seu impossibile, quod frequentius sibi usurpat nomen entis rationis; aliud verò possibile, non tamen actu existens. Exempli primi sit *equus rationalis*, secundi verò *cursus Petri* affirmatus existens, non tamen verè existens. Quo posito, dici etiam posset actum intellectus non esse indifferens, vt respiciat obiectum possibile, ita vt potuerit respicere impossibile, & consequenter vt idem actus possit terminari vel ad ens rationis Chimericum, vel ad ens reale, cuius ratio à priori desumi potest ex respectu essentiali, quæ dicit ad illud obiectum, qui non potest manere nisi obiectum sit possibile; eundem tamen actum esse indifferens, vt respiciat ens reale vel rationis in secundâ acceptione: etenim hoc nihil est aliud, quàm absolutam existentiam affirmatâ per illum actum esse in se indifferens vt sit vel non sit, quod est extrinseca denominatio respectu actus: quando enim ea existentia est, iam obiectum, quod affirmatur per actum, habet aliud esse quàm in intellectu, & consequenter non est ens rationis; quando

quando verò non est talis existentia à parte rei, solum habet cognosci, & consequenter est ens rationis; bene ergo potest obiectum actus esse indifferens ut sit ens reale vel rationis, & consequenter ipse actus poterit esse indifferens, ut habeat pro obiecto ens reale vel rationis in hac secundâ acceptione.

Hanc tamen solutionem alibi efficaciter reieci, ostendens, quantum est ex vi actus ipsius affirmantis, potuisse illum actum, qui dicitur, *quod est hinnibilis*, manere in rerum naturâ, etiam si equus non esset hinnibilis; quia respectus cognitionis ad obiectum nihil aliud est, quam exprimere obiectum; hoc autem potest bene habere, etiam si sit impossibile obiectum. Vnde objectioni concedo libenter, ex se actum esse indifferenter ad habendum pro obiecto ens rationis vel reale. Dico, *ex se*: nam quia repugnat ex ipso obiecto ut iam sit possibile, iam non, ideo non potest idem actus esse indifferens ad habendum pro obiecto ens reale, vel rationis Chimericum, licet sit indifferens ut habeat pro obiecto ens reale vel rationis in eâ secundâ explicatione datâ paulò antè.

SVBSECTIO SECUNDA.

Quale Ens rationis fiat per sensum internum.

25 Ex his colligo, etiam per actus sensus interni, imò & externi, posse fieri ens rationis: nam hi actus possunt falli, licet non in eo rigore quo actus iudicii, ut dixi in Logica. Probatur in actu, quo v.g. apprehendo in iride colores; illius enim actus obiectum seu colores non habent esse à parte rei, sed tantum in eâ cognitione, quod à nemine negari potest; ergo illius actus obiectum est ens rationis iuxta definitionem entis rationis suprâ positam. Idem etiam dicendum est, à fortiori, de apprehensione complexâ intellectus, ut cum apprehendo equum rationalem, hominem hinnibilem, &c. in quibus apprehensionibus reperiri errorem suo modo, dixi in Logica. Hanc sententiam docuit P. Suarez Disput. 54. Metaph. sect. 2. n. 17. Ei aduersatur Hurtadus, eo quod sensus externi & interni, neque affirmant aliquid, neque negant; neque apprehendunt unionem duorum, sed tantum apprehendunt accidentia sensibilia, quorum apprehensione sæpè terrentur, mulcentur sæpè.

26 Sed hæc ratio est prorsus nulla, & illud de terrore, &c. hic non est ad rem, ego autem ostendo manifestè apprehendi ab eis vibrationem: nam brutum, v.g. ovis, non solum apprehendit lupum ut sic (alias non sciret quò deberet fugere ut illum vitaret) sed illum apprehendit in tali loco, ideo fugit ad contrarium, ergo apprehendit unionem talis loci cum lupo, non enim solum apprehendit lupum & locum dextrum v.g. hoc enim contingit etiam respectu sinistri, sed apprehendit lupum ibi; hoc autem est falsum, ergo facit ens rationis in primâ acceptione.

Veritas hæc mihi tam videtur certa, ut non possim nec de illâ dubitare: eam fusiùs ostendi Disput. IV. de Animâ numero 63, probans, sensus externos percipere ubi. Et quis dubitabit, si per impossibile posset brutum se declarare, & interrogaretur ovis, Quid vides? & ubi diceret, Ibi video lupum; vel canis, Ibi video meum dominum?

aliàs cur non querit illum in contrariâ parte? Sed de hoc satis, quia res est clarissima.

Difficilius hoc, an per sensum internum fiat ens rationis Chimericum. Affirmat P. Suarez, cui libenter acquiesco, nam facultas imaginatrix habet vim componendi species obiectorum impossibilium: quod sic ego ostendo ex proximè dictis. Nam phantasia apprehendit vibrationem, eam connectendo cum obiecto, ut ostendi; & canis recordatur non solum ictus accepti, sed à quo, id est, ab hoc homine se læsum. Hoc posito, dupliciter argumentor. Primò, demus aliquod obiectum, quod non posset nec diuinitus esse in hoc loco, sed essentialiter alteri assignatum, certè posset phantasia illud obiectum sibi imaginari, etiam si illa existentia talis obiecti in hoc loco esset impossibilis; sicut sæpè imaginatur canis in somnis obiectum aliquod sibi contrarium, contra quod dormiens latrat, de quo dubitari non potest.

Dices: Repugnat tale corpus affixum vni spatio. Respondéo Primò, id esse falsum, quia in hoc non sunt vlllo modo duo contradictoria. Secundo, ego illum casum tantum pono, ad explicandum per locum intrinsecum vim phantasiae, & quòd ex se potest apprehendere impossibilia. Tertio id melius ostendo: fallatur canis, reputans umbram hominis esse hominem illum à quo fustibus acceptus fuit, certè in illo casu habet canis hanc apprehensionem complexam. Ab illo fui læsus, atque ibi coniungitur percussio vel ictus ut proveniens ab illâ umbrâ; hoc autem repugnat, umbra enim, cum sit nihil, non potest dare ictus, ergo coniunxit canis ibi duo impossibilia, & consequenter fecit entia rationis etiam rigorosa.

Secundo-principaliter id ostendo: quando à longè videns vnum animal putat esse aliud, aut videns columnam vel statuam, putat esse hominem, proculdubio habet hanc apprehensionem. Illud est homogeneum est meus herus: atqui tunc apprehendit unionem impossibilem columnæ cum hero suo, ergo apprehendit ens rationis in omni rigore. Posset responderi ex doctrinâ aliquorum, ibi solum esse varias species obiectorum concurrentes, de vniione autem nihil cogitari. Sed hæc solutio nulla prorsus est: si enim dicatur tantum, simul esse eas diuersas species, apertè est falsum; nam quando videt columnam & herum distinctè, habet vtriusque species, & illæ concurrunt ibi etiam tunc, & tamen non blanditur statuae aut columnæ tamquam suo hero, ergo aliquid aliud est præter concursum specierum.

Quòd si dicat, ex illo concursu turbari phantasia, & resultare vnam apprehensionem quâ illa duo reputat quasi vnum; fateor id libenter, hoc tamen est formalissimè apprehendere unionem impossibilem, seu identitatem columnæ cum homine, siue id oriatur ex similitudine accidentium, siue vndecumque, quod pro me idem est, ergo phantasia facit ens rationis etiam Chimericum.

SVBSECTIO TERTIA.

Quid de sensu externo, & simplici apprehensione.

ADDE, etiam sensus externos illud posse facere, non quidem reputando, vnum obiectum esse aliud, quia sensus non habet memoriam

riam obiecti percepti, nec cognoscit obiectorum inter se vnionem, sed solam praesentiam localem, quam quidem connectit cum obiecto viso, aut audit, aut tacto. Hinc verò probò ego à visu v. g. posse id fieri iuxta dicta in primo argumento, si vnum colorem, qui esset alligatus vni loco, per species alias alibi eum intueretur, vt fit in speculo, eodem enim modo fieret ea visio, etiam si mea facies nec diuinitus posset esse post speculum, ac iam fit. Idem est in echone, &c.

Aduerte, malè à nonnullis doceri, quando per vitrum triangulare aspicimus campos, ibi à sensibus coniungi species rerum impossibilem, eò quòd folia appareant diuersi coloris, &c. malè inquam hac dici impossibilem, nam diuinitus possent folia esse sine coloribus, & omnes illi colores possent esse contigui; neque maior aliqua vnio apparet, vnde ibi quidem fit ens rationis in primà acceptione, quia verè tunc sensus decipitur, sicut à simili probatum est, non tamen fit ens Chimaricum, quia nihil repugnans apprehen-

31 Tandem hinc posset inquiri, an etiam fiat ens rationis per apprehensiones incomplexas. Negat Hurtadus in vniuersum, licet postea concedat, fieri ens rationis per apprehensionem incomplexam vnionum. Nos tamen, cum supra ostendimus, etiam ex parte praedicati posse, & sapissimè actu correspondere aliquid fictum, non secus ac ex parte vnionis, si semel conceditur, per apprehensionem incomplexam vnionis fieri ens rationis, quia talis vnio nullum aliud esse habet quàm cognosci, etiam necessariò dicendum est, fieri per apprehensionem incomplexam praedicati impossibilem. Ideò placet magis aliorum sententia, qui vniuersaliter id concedunt: & fundatur id in D. Thomà Opusculo 42. cap. 1. vbi ait, tunc effici ens rationis, quando intellectus nititur apprehendere id quod non est; sed per apprehensionem incomplexam praedicati aut subiecti potest apprehendi quod non est, vt per se patet; ergo & potest fieri ens rationis. Et ratio ex dictis est certa, quia illud praedicatum non habet esse à parte rei, sed solum in intellectu; erit ergo ens rationis, quod non est aliud, quàm ens non habens esse à parte rei, sed solum per cognitionem.

32 Quia verò nonnulli in hac quaestione, quæ multum habet de nomine, aliqua confundunt, libet hac amplius explicare. Definiunt ergo hi apprehensionem incomplexam eam, in qua non concipiuntur duo per modum vnus, & per hanc negant fieri posse ens rationis: postea verò cum vrgentur, Hac apprehensio, *vnio inter brutum & hominem*, est incomplexa, & tamen facit ens rationis, ergo, &c. respondent, eam non esse incomplexam, nam apprehendit duo, licet vnum in obliquo, & aliud in recto. At hi in hac solutione deserunt suam definitionem: nam ibi non apprehenduntur ea duo per modum vnus; sicut quando dico, *liber Petri*, non connectuntur Verbo est liber & Petrus, nec apprehenduntur vt praedicatum & subiectum, sed in ordine ad propositionem est simplex terminus vel praedicatum vel subiectum, est ergo incomplexa illa apprehensio.

Sed, ne faciamus quaestionem de nomine, Primò dico, in hac apprehensione, quomodocumque vocetur, posse fieri ens rationis: vnde infero,

per conceptum vnus terminum, quod vel praedicatum vel subiectum sit, posse fieri ens rationis, quod ab his negatur.

Secundò addo veniendū ad quaestionem de re, etiam per alias apprehensiones, in omnium sententiā incomplexas, posse fieri ens rationis. Id ostendo manifestè: nam hæc, quā dico, *Petrus*, est incomplexa in omnium sententiā, etiam tuā (vel assigna mihi quam velis, *Deus, Deus, Petritas*, &c.) atqui per similes fit ens rationis, ergo, &c. Probo Minorem: nam quando ego dico, *Chimera*, etiam si nihil de illā affirmem, facio ens rationis, hoc est certum: at illa est apprehensio incomplexa, sicut quando dico *Petrus*.

Dices: Quando concipio *Chimaram*, concipio plura in eā, scilicet ea quæ sunt partes *Chimerae*. Sed contrā, quia etiam eodem modo, quando dico *Petrus*, concipio partes quibus ipse Petrus constat, ergo vel Petrus non est apprehensio incomplexa, vel id habet *Chimera*.

Respondetis, in *Chimera* partes illas esse incomplexas. Sed contrā, quia in ordine ad hoc vt apprehensio sit complexa, parum est, quòd illa plura sint compositibilia, vel incomplexibilia, semper enim sunt plura.

Dices Secundò, illa plura in *Chimera* esse totalia, in Petro verò partialia. Sed contrā, quia esse partialia vel totalia, per accidens etiam se habet ad complexiōnem apprehensionis: nam si dico, *Petrus est animal rationale*, est apprehensio complexa, & *animal & rationale* sunt plura partialia: item quando dico, *animæ corpus*, est complexa, & verumque est partialē. Secundò impugno eam solutionem, quia etiam ea quæ concipio in *Chimera* sunt partialia, nam ea concipio vt partes *Chimerae*: & licet ego ex duabus naturis in se totalibus fingam *Chimaram*, tamen hinc & nunc non concipio eas duas naturas vt totales, sed potius vt idem realiter inter se, & consequenter quamlibet vt partialē. Quò addo, magis vt vnum concipio *Chimaram*, quàm Petrum; hic enim concipitur ex partibus solum vnitis non identificatis inter se, at in *Chimera* concipiuntur eæ duæ naturæ vt realiter inter se identificate; ergo minor ibi concipitur multitudo. Vel si in hoc habueris difficultatem, concipe *Chimaram* non ex naturis integris aliis, sed coniunge vnā materiam cum formā substantiali, eam quā tamen nec diuinitus possit constituere vnum totum.

Tandem hæc sententia clariùs reicitur: si enim quis putaret (vt Ethnici putarunt) esse multos deos, seu esse possibilem alium deum distinctum à Deo vero, ponamus illum vocari *Petrum*, sicut illi vocarent Iouem, Martem, &c. certè tunc quando ego dicerem *Petrus*, ex parte obiecti conciperem rem indiuisibilem & incomplexam, & tamen facerem ens rationis, ergo apprehensio incomplexa potest facere ens rationis.

Dices: Etiam in illo Deo conciperem praedicata superiora & inferiora, ergo non esset incomplexa. Sed contrā, quia hoc idem est quando de facto dico, *Deus* vel *Deitas*, ibi enim ea praedicata concipio, & tamen est incomplexa apprehensio. Imò quando dico *ens*, etiam ibi concipio, quod potest existere: nec fortè potest dari apprehensio incomplexa, quæ non possit explicari per duos terminos; ergo vel neganda est omnis apprehensio

apprehensio incomplexa, siue vera siue falsa, quod non facies: vel dicendum est, per illam posse fieri ens rationis, neque video in hoc quæ possit esse disparitas.

- 35 Dices Primò: Tunc illud prædicatum apprehendi secundum se, vt sic autem habere esse possibile, non quidem possibile existere, sed fingi. Sed contrà, quia hoc non est habere esse à parte rei, neque est cognosci illud esse quod habet, præsertim cum ea apprehensio non cognoscat illud prædicatum, vt potens fingi; ergo illud prædicatum cognitum non habet aliud esse, quam quod illi tribuit talis actus, ergo est ens rationis, sicut vnio apprehensa inter equum & rationale.

Dices Secundò: Illa apprehensio non est falsa, vt dixi in Logica, de omni incomplexa, ergo nec faciet ens rationis, quia ad hoc requiritur actus falsus. Respondeo, minus requiri ad ens rationis, quam ad actum falsum, ad hunc enim requiritur, in subiecto apprehendi aliquid quod illi non conueniat, quod non præstat per apprehensio- nem incomplexam: ad ens autem rationis sufficit, vt obiectum, quod cognoscitur, non habeat esse à parte rei, nisi solum in intellectu; & cum hoc possit habere subiectum apprehensionis incomplexæ, vt ostensum est, potest illa apprehensio facere ens rationis, licet non sit falsa. Et hoc suffi- ciat pro quæstione de voce.

- 36 Ex dictis de homine constat, quid dicendum sit de Angelis, scilicet ab eis etiam fingi entia rationis (loquor de eis secundum se & naturaliter consideratis) quoties habent aliquos actus falsos, quos possunt habere, præsertim circa ea quæ per discursum & coniecturas cognoscunt: et enim illis non repugnat peccatum secundum se, non video cur repugnet & error; cum hic sit minus indecens quam peccatum, sed de hoc fusiùs Theologi, & ex dicendis de Deo clariùs statim constabit quid de illis sentiendum sit.

An autem fiat ens rationis per actum appetitus & voluntatis, qui fertur circa bonum apparens, est quæstio de voce: de re enim tam certum est, obiectum illud amatum à voluntate nihil habere aliud à parte rei, nisi esse amatum, quam obiectum intellectus nihil habere in se, nisi esse cognitum. Vtrum autem dicendum sit, ab utroque actu fieri ens rationis, quæstio est de voce, in qua negat

- 37 communis sententia. Ratio solet esse, quia voluntas non dat illud esse obiecto, sed potius fertur in illud iam datum ab intellectu, & consequenter solum dicitur ens rationis respectu intellectus, non verò respectu voluntatis. A priori verò idem suadet ex diuerso modo tendendi intellectus & voluntatis: intellectus enim affirmat & negat aliquid de obiecto, quod est quasi tribuere aut tollere aliquid ab obiecto, ideoque format aut destruit entia: vnde quando affirmat quod non est, facit nouum ens, non reale, ergo rationis. Voluntas autem nihil tribuit vel tollit ab obiecto, sed accedit vel recedit ab illo, quod non est illud efformare, & consequenter nec facere ens rationis, sed accedere vel recedere ab illo.

Hæ rationes non dant sufficientem disparitatem: nam licet ens rationis non fiat primò à voluntate, vt probat primum argumentum, sit tamen quasi secundò, sicut iudicium facit suo modo ens rationis, licet etiam supponatur factum ab apprehensione. Secundò, non solum per iudi-

cium aut apprehensionem complexam, sed & per incomplexam fit ens rationis, in quibus non coniunguntur aut disiunguntur duo, eò quod obiectum illud non habeat aliud esse nisi cognitum; ergo pari ratione posset dici fieri à voluntate. Quòd autem fiat accedendo, vel recedendo, non est ad rem; semper enim est verum, illud obiectum non habere esse in se, sed in voluntate.

Dico ergo, his probari, de re esse idem in vtraque potentia, quoad modum tamen loquendi sufficit, quòd dicitur ens rationis; nomen enim ipsum indicat ens cognitionis, hoc autem non habet vt terminat actum voluntatis potius enim deberet dici ens appetitus. sed in quæstione de nomine, & parui momenti, re intellectà loquere vt libuerit.

SECTIO IV.

Vtrum Ens rationis fiat à Deo.

A Deo non fieri ens rationis per fictionem, aut per actum falsum, omnino certum est apud Catholicos, imò & quolibet alios rectè de Deo sentientes. Dubium ergo Primò est, an à Deo saltem secundariò eiusmodi entia rationis cognoscantur; Secundò, an in seipsis possint etiam ab ipso cognosci.

Circa primum P. Vasquez, relatus ab Hurtado §. 21. opinatur, Deum nec in nostris actibus prius cognitis noscere entia rationis. Hæc sententia merito ab omnibus reicitur vt falsa, quod sic ostenditur: Deus comprehendens actum humanum, quo dico v.g. *equus est rationalis, possibilis est Chimæra*, cognoscit obiectum eius actus, quia nò potest comprehendere actus nisi cognoscatur eius obiectum, ergo in meo actu de Chimæra comprehendens cognoscit Deus Chimæram seu ens rationis.

Dices: Deus solum cognoscit extrema realia, ad quæ sola meus actus dicit ordinem. Sed contrà Primò, quia aliquando extrema etiam sunt ficta, vt supra probatum est, atqui tunc non potest comprehendere ille actus, nisi ea extrema cognoscantur, ergo tunc cognoscitur ens rationis. Contrà Secundò, Deus cognoscit illum actum esse falsum (hoc negabit nullus) ad hoc autem non sufficit præcisè cognoscere extrema realia illius actus, nisi etiam cognoscat, per illum actum affirmari vnionem eorum extremorum; ergo cognoscit vnionem Chimæricam saltem vt affirmatam à me. Probo Minorem, quæ sola eger probatione: illa eadem extrema possunt per actum verum cognosci, vt si diceret quis, *equus non est rationalis*; ergo vt cognoscat, actum illum esse falsum, non sufficit vt cognoscat ab eo attingi extrema impossibilia, sed ulterius debet cognoscere, affirmatam fuisse vnionem illorum. Confirmatur: ille actus tam essentialiter est cognitio vnionis, quam extremorum subiecti aut prædicati, ergo in eo cognito, & vt falso, debet Deus necessariò cognoscere, affirmatam fuisse ab eo vnionem impossibilem (imò hoc est formalissimè cognoscere, eum esse falsum) ergo Deus in actu cognito cognoscit vnionem impossibilem, Chimæricam, seu rationis, ergo cognoscit ens rationis. A priori idem suadet: quia licet falli, & fingere ens rationis, sit imperfectio, cognoscere

ffff tamen